

Бакал А. А.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук *Жук І. В.*

ВІРТУАЛЬНЕ ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА ЯК НОВА ЗАГРОЗА КІБЕРБЕЗПЕЦІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Самогубства перетворилися на одну з найгостріших проблем сучасного суспільства і є своєрідними індикаторами громадського здоров'я і соціального благополуччя. Вони займають провідні місця серед причин смертності працездатного населення і зберігають тенденцію до зростання в низці держав світу. З розвитком технологічного прогресу, зокрема появою мережі Інтернет, з'являються також і нові форми доведення до самогубства. Значного поширення набули самогубства серед підлітків, яких спонукали до цього у так званих «групах смерті» у соціальних мережах. За результатами аналізу соціальних мереж протягом 2018 року було виявлено 945 таких груп смерті, де підштовхують неповнолітніх до самогубства, з яких 760 були заблоковані. Кількість облікових записів, які вдалося ідентифікувати як зареєстровані на території України, становить близько 58 тис. [1]. Кіберполіція на даний момент активно блокує ці групи, але складність в тому, що вони дуже швидко з'являються на інших ресурсах і кількість потенційних жертв також збільшується. З огляду на необхідність посилення боротьби з цим явищем у Верховній Раді України зареєстровано законопроект від 25 липня 2017 року № 7005 про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання мобінгу, під яким розуміється форма психологічного насильства, що полягає в тривалому та систематичному психологічному тиску на особу, зокрема з використанням мережі Інтернет.

У структурі механізму доведення до самогубства варто було б визначити роль кібербулінгу. Методи, що застосовуються у разі такої форми агресії, зазвичай мають невідворотний характер та найчастіше використовуються в злочинній діяльності правопорушників. До них належать:

– анонімні погрози – пересилання агресором листів з образами, залякуваннями без підпису на електронну адресу жертви, щоб психічно її принизити та примусити її страждати;

– кіберсталкінг – тривала повторювана розсилка погроз своїй жертві через мобільний зв'язок, електронну пошту або сторінки в соціальних мережах повідомлень;

– харасмент – тривалий односторонній агресивний вербальний або/та невербальний вплив одного чи кількох агресорів на жертву шляхом надсилання на її електронну пошту повідомлень (сотні або тисячі текстових повідомлень на мобільний телефон жертви, якій надходять величезні рахунки за їх отримання);

– наклеп – принизлива, неправдива інформація про жертву, що розміщується агресором на персональній сторінці жертви або надходить електронною поштою (фото);

– персонація – агресор видає себе за жертву, використовуючи її пароль, надсилає неправдиву, образливу інформацію від імені жертви;

– публічне викриття та шахрайство – оприлюднення особистої інформації [1].

Важливим кроком до вирішення даної проблеми стало прийняття Верховною Радою Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства)» від 8 лютого 2018 року № 2292. Так, відповідно до нової редакції цієї статті «доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, систематичного приниження її людської гідності або систематичного протиправного примусу до дій, що суперечать її волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, що сприяють вчиненню самогубства, - карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк» [2]. Завдяки цьому можна буде притягати до відповідальності осіб, які спонукають до самогубства з використанням мережі Інтернет.

Список використаних джерел

1. Керик Л. І. Роль новітніх технологій у дослідженні окремих елементів криміналістичної характеристики доведення до самогубства. Харків : Видавнича агенція «Апостіль». 2018. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/14673/1/Kerik_89-99.pdf.

2. Про внесення зміни до статті 120 Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства : Закон України від 8 лютого 2018 року № 2292-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2292-19>.